

Jáchym Pantálek: Dějiny rodu Zeisbergerů ze Suchdola nad Odrou a jeho emigrace

Předkládaná studie Jáchyma Pantálka vychází z jeho bakalářské práce, kterou loňského roku úspěšně obhájil na katedře historie Filozofické fakultě Ostravské univerzity. Studie se zabývá selským, resp. svobodnickým rodem Zeisbergerů ze severomoravského Suchdola nad Odrou na panství Kunín v období od příchodu do obce v první polovině 17. století až do emigrace z náboženských důvodů do saského Herrnhutu v první třetině 18. století. Autor svou pozornost zaměřil na konfesijní orientaci rodu Zeisbergerů, kteří jako mnozí další udržovali v regionu tzv. Kravařska tajné nekatolické vyznání. Toto vyznání recipovalo původní bratrství (region Kravařska v horním Poodří včetně Fulnecka představoval do porážky stavovského povstání jedno z významných center jednoty bratrské, po jistou dobu zde také působil J. A. Komenský) a nově také kalvínské či pietistické prvky, pronikající ze Slezska či Uher. Zeisbergerové patřili mezi přední rody místních tajných nekatolíků. Zvýšené rekatolizační aktivity v prvních desetiletích 18. století zapříčinily vlnu hromadné emigrace nekatolíků z Kravařska do exilu v Sasku, mezi nimiž byli rovněž Zeisbergerové. J. Pantálek se na pozadí historického vývoje regionu snaží formou mikrosondy detailně osvětlit osudy rodiny Zeisbergerů a úspěšně tak odkrývá důvody vedoucí k jejich emigraci, které dosud byly známy jen povrchně. Současně tak přináší mnohé zásadní poznatky k náboženskému vývoji na přelomu 17. a 18. století, kdy se vystupňoval a v zásadě také uzavíral konfesionalizační tlak ze strany katolické církve a kunínské katolické vrchnosti. J. Pantálek ilustruje konkrétní metody rekatolizace, která vzhledem k blízkému Slezsku a nedalekým Horním Uhrám v regionu probíhala poměrně komplikovaně. Za velmi důležité považují autorův popis okolností odchodu Zeisbergerů do saského exilu a pojednání o jejich aktivitách v herrnhutské obnovené jednotě bratrské. Zeisbergerové se zařadili mezi nejvýznamnější zakladatelské rodiny herrnhutské komunity, s nimiž je následně spojován narativ bratrských počátků a další historie. Dějiny rodu Zeisbergerů poté prostřednictvím vzdělávací a misijní činnosti překročily střeoevropské hranice a jejich stopy tak lze nalézt jak v západní Evropě, tak dokonce v zámoří na severoamerickém kontinentu. Jméno Davida Zeisbergera se nesmazatelně vrylo do severoamerických misionářských dějin a ve světové kultuře dodnes rezonuje díky dílu „Poslední mohykán“ J. F. Coopera. J. Pantálek během své badatelské práce prostudoval nejen významné a mnohdy dosud opomíjené archivní prameny lokální povahy, ale rovněž využil bohatý prosopografický materiál deponovaný v Unitätsarchiv v Herrnhutu. S mnohými zásadními informacemi se seznámil také díky studijnímu pobytu v USA, kde jistý čas zasvětil studiu odborné literatury americké provenience. Studii J. Pantálka jednoznačně doporučuji k účasti na celostátní Studentské vědecké konferenci Historie 2021.

V Ostravě 20. 4. 2021

Doc. Mgr. Jiří Brňovják, Ph.D.

